
ПАМ'ЯТНІ ДАТИ

DOI 10.29254/2077-4214-2021-2-160-9-10

УДК 378.124.3

Білаш С. М., Скрипнікова Т. П., Скрипніков А. М., Скрипніков П. М., Проніна О. М., Половик О. Ю., Пирог-Заказнікова А. В., Коптев М. М., Білич А. М.

ЖИТТЄВИЙ ТА ТВОРЧИЙ ШЛЯХ М.С. СКРИПНІКОВА: ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ ЖИТТЯ

Полтавський державний медичний університет (м. Полтава)

Дев'ятнадцятого травня 2021 року ми датуємо 85 років від дня народження Скрипнікова Миколи Сергійовича – доктора медичних наук, професора, ректора ПМСІ, ПДМСІ, УМСА, завідувача кафедри оперативної хірургії і топографічної анатомії, Заслуженого діяча науки і техніки України.

Микола Сергійович народився у сім'ї робітників у м. Макіївка Донецької області. Батьки велику увагу приділяли вихованню і підготовці дітей до майбутнього життя. З малих років привчали до трудівливості, прищеплювали повагу до старших.

Микола Сергійович у 1954 році закінчив 9 класів Макіївської середньої школи № 4, потім працював слюсарем на Макіївському металургійному заводі, одночасно навчаючись у вечірній школі робітничої молоді, яку успішно закінчив і отримав атестат зрілості.

У 1955 році Миколу Сергійовича призвали до лав Радянської Армії, де проходив службу до 1958 року. Ось саме тут розпочалася організаторська та громадська діяльність Миколи Сергійовича у комсомольській організації військової частини.

У 1958 році після демобілізації з лав Радянської армії Микола Сергійович вступає до Харківського стоматологічного інституту за спеціальністю „Стоматологія”. А вже 1959 року на звітно-виборній комсомольській конференції Миколу Сергійовича обирають секретарем комітету комсомолу інституту.

У 1963 році Микола Сергійович був зарахований до аспірантури при кафедрі оперативної хірургії та топографічної анатомії по спеціальності «нормальна анатомія».

Послідовно обіймав посади: лікар-стоматолог обласної стоматологічної лікарні м. Харкова (1965-1966 рр.), асистента кафедри терапевтичної стоматології Полтавського державного медичного сто-матологічного інституту, асистента кафедри хірургічної стоматології, асистента кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії, доцента кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії, завідувача кафедри оперативної хірургії та топографічної анатомії. В цей період його обирають секретарем парткому інституту, яким був беззмінно

з 1966 по 1973 рр. Відтоді фактично проходило формування полтавської школи морфологів, яка плідно працює і на тепер.

Основним напрямком наукової діяльності Скрипнікова М.С. і співробітників колективу є те, що вони працюють над вирішенням найбільш актуальних питань з хірургічної анатомії голови та шиї людини в нормі та при деяких екстремальних умовах.

У 1978 році Микола Сергійович очолює кафедру оперативної хірургії і топографічної анатомії. Як завідувач кафедри, він працював над створенням і розвитком власної наукової школи морфологів, котра в своїх дослідженнях продовжує розробку та виконання пріоритетних наукових досліджень.

Перед науковцями вишу поставлені нові проблеми, пов'язані з соціальними факторами, впливом зовнішніх негативних факторів та бурхливим розвитком нових напрямків практичної стоматології, хірургії, пластичної хірургії та трансплантології.

Найвище щастя для вчителя – навчити своїй справі учнів, виховати гідних послідовників говорив Микола Сергійович. Бурхливого розвитку набуває співробітництво з кафедрами теоретичної спрямованості (анатомії, патологічної анатомії, гістології) та клінічними базами. Крім того, плідно проводяться наукові дослідження сумісно з іншими закладами: Чернівецьким, Київським, Вінницьким, Одеським, Івано-Франківським та Харківським медичними вишами.

Завдяки міцній співдружності з морфологами України та інших держав була вирішена велика кількість проблем не тільки теоретичного, а й практичного напрямку. Під керівництвом Миколи Сергійовича кафедра неодноразово була ініціатором проведення великих наукових форумів: багатьох з'їздів стоматологів, фармакологів, хірургів, екологів та інших. Практично всі доповіді співробітників кафедри відзначалися пам'ятними дипломами, почесними грамотами.

Визнаний авторитет вченого-морфолога примножився адміністративною діяльністю. Він обіймав посаду декана стоматологічного факультету

(1973-1977 рр.), з 1987 по 2003 рік – ректора Полтавського державного медичного стоматологічного інституту, академії. На цьому надто відповідальному посту розкривається непересічний талант вченого-організатора.

Завдяки депутатській діяльності Миколі Сергійовичу вдалося організувати більш ефективну роботу академії, вирішити багато нагальних проблем, визначити нові напрямки для поліпшення роботи в галузі охорони здоров'я, задоволення потреб населення Полтавщини. У нього завжди була потреба зустрічатися зі студентами, цікавитись їхнім навчанням, побутовими умовами, дивитися в їх питливі очі. В разі потреби завжди допомагав їм, особисто підходячи до проблеми кожного.

Завдяки загальним зусиллям, сумлінній праці всього колективу, академія була нагороджена Срібним Дипломом Лауреата VII Міжнародного відкритого рейтингу популярності та якості товарів і послуг „Золота фортуна” у номінації „Якість третього тисячоліття. Академія та співробітники занесені до альманаху „Золота книга Української еліти”.

Як вченому і керівнику Миколі Сергійовичу у 1989 році було присвоєно вчене звання „Заслужений діяч науки і техніки України”, медаль „За доблесну працю”, Почесна грамота Президії Верховної Ради України, „За досягнення XX століття” з врученням іменного диплому, відзнака президента України – ордени „За заслуги II ступеня” та „За заслуги III ступеня”, Почесний хрест ордена „Миколи Чудотворця”, Почесний хрест ордена „Святий князь Володимир”, нагорода „Свята Софія”, знак ордена „Почесний хрест”.

Завжди, де тільки виникала можливість пропагував досягнення академії.

Труди Миколи Сергійовича не були марними і відзначились такими посадами: був членом Президії Вченої медичної ради МОЗ України, багато років очолював Проблемну комісію МОЗ України та Президії АМН України з проблеми „Морфологія людини”, протягом трьох строків поспіль був експертом ВАК України, віце-президентом і членом Координаційної Ради Асоціації стоматологів України, членом президії морфологів України, академіком шести міжнародних академій, Головою спеціалізованої вченої ради по захисту кандидатських та докторських дисертацій за фахом „Стоматологія” при Українській медичній стоматологічній академії.

Як досвідчений організатор, Скрипніков М.С. приділяв багато уваги оснащенню навчального процесу. На очолюваній ним кафедрі був створений унікальний музей, а також відеокінотека, що налічує понад 140 навчальних фільмів з топографічної анатомії та оперативної хірургії.

Професором М.С.Скрипніковим створена наукова школа, яка і сьогодні успішно розробляє актуальні проблеми не тільки теоретичної медицини, але й безпосередньо вирішує важливі питання клініки. Він – автор підручників, монографій, навчальних посібників, методичних рекомендацій, друкованих статей, авторських свідоцтв та патентів на винаходи. Ряд його праць відзначені золотими і бронзовими медалями, дипломами ВДНГ та інших виставок. Як видат-

ний вчений-морфолог М.С.Скрипніков удостоєний високої нагороди «За досягнення XX століття» в галузі медицини з врученням іменного диплому та срібної медалі. Його роботи добре відомі вченим усього світу. Він виховав велику плеяду вчених. Серед учнів Миколи Сергійовича – завідувачі кафедрами, керівники відділень, відомі вчені.

У біографії вченого помітні три дати не тільки в його долі, але й в науці. У 1966 році він захищає кандидатську дисертацію, в 1987 році – докторську, в 1988 році йому присвоєно вчене звання професора. Талант педагога і лектора, дозволив зробити вивчення оперативної хірургії та топографічної анатомії цікавим і захоплюючим. У викладання цієї дисципліни він втілює вимоги практичної медицини, зробив яскравим і наочним вивчення предмету. Під його керівництвом створені унікальні анатомічні препарати, які стали окрасою фундаментального музею кафедри.

Він приймав участь у роботі Всесвітніх і Європейських з'їздів та численних конференцій морфологів. Слід особливо відмітити, що професор Скрипніков М.С. володів надзвичайною рисою згуртовувати навколо себе людей, створювати обстановку доброзичливості та взаєморозуміння, яка вже багато років панує на кафедрі і в академії. Завдяки надзвичайним здібностям, винятковій працелюбності та творчій ініціативі він вніс значний внесок у медичну науку і удосконалення вищої медичної освіти в Україні.

Сьогодні Полтавський Державний медичний університет – це вищий навчальний заклад освіти IV рівня акредитації в чому і велика заслуга М.С. Скрипнікова. Всі ці досягнення були б неможливі без вирішення питання поліпшення та розвитку матеріально-технічної бази академії. Так був зведений морфологічний, навчально-лабораторний корпуси з необхідними лабораторіями і господарськими блоками. Назріла проблема у спорудженні комплексу сімейних студентських гуртожитків – двох житлових 9-ти поверхових будинків. Темпи будівництва були дуже високими, через 3 роки був збудований і спортивний комплекс біля наших гуртожитків.

Значний досвід та мудрість М.С. Скрипнікова як керівника, ректора академії дозволили не тільки зберегти чисельність професорсько-викладацького складу, але й відкрити нові кафедри, факультети, відділи. Відчутні зміни в академії відбулися під прапором самостійності України. Саме на ці роки припадає випробування на міцність керівників та колективу академії. Вони вчаться працювати в умовах ринкової економіки. Завдяки йому з'явився сучасний напрямок в державі з ринковою економікою – це галузь сімейної медицини і академія та співробітники занесені до альманаху «Золота книга Української еліти».

Для колективу кафедри клінічної анатомії і оперативної хірургії та співробітників Полтавського державного медичного університету Микола Сергійович був і залишається взірцем справжнього науковця, керівника та Вчителя. Пам'ять про М.С. Скрипнікова житиме вічно в серцях численних учнів, колег, рідних та близьких.